

20.2.2026

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) kuuluttaa kaivoslain (10.6.2011/621) perusteella 20.2.2026 kulanhuuhdontalupaa koskevan päätöksen

Hakijat: Antti Leppänen, Kirsi Ahola

Lupatunnus: HL2018:0024

Alueen sijainti: Inari, Lappalaisenoja, 5,3 ha

Päätöksiin saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Päätös katsotaan tulleen tiedoksi saaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määraaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaika päättyy 30.3.2026.

Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Kuulutus ja päätös ovat nähtävänä 20.2.2026 – 30.3.2026 Tukesin verkkosivuilla osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kullanhuuhdontaluvat>

Tieto päätöksen antamisesta on julkaistu sijaintikunnan ilmoituskanavalla.

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 5052 000

Kuulutettu 20.2.2026

Pidetään nähtävänä 30.3.2026 asti

Antti Leppänen
Kirsi Ahola

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN JATKAMISESTA JA LUVAN MUUTTAMISESTA

Hakijat: Antti Leppänen, Kirsi Ahola
Vireilletulopvm: 4.6.2023
Etuoikeuspvm: 4.6.2023
Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla jatkoaikaa kullanhuhdontaluvalla HL2018:0024 hakemuksen mukaisesti. Tällä päätöksellä muutetaan luvassa sallittu kaivuutapa konekaivuusta lapiokaivuuseen.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuhdontaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Päätöksen voimassaolo

Kullanhuhdontalupa on **voimassa tällä päätöksellä kymmenen (10) vuotta** päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Hakemuksen mukaisesti. Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika kullanhuhdontaluvan voimassaolon jatkamiselle. Kullanhuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoa tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Päätöksen täytäntöönpano

Kaivoslain (621/2011) 168.1 §:n mukaisesti kullanhuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on saanut lainvoiman ja

lupapäätöksessä määrätty velvoitteet on suoritettu. Kaivosviranomaisen voi kuitenkin kaivoslain (621/2011) 169 §:n nojalla antaa päätöksen täytäntöönpanomääräyksen perustellusta syystä hakijan pyynnöstä, jolloin luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen.

Jos asianomaisen toimenpiteen suorittaminen edellyttää muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on saanut lainvoiman tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Luvan hakija on 16.5.2025 pyytänyt päätöksen täytäntöönpanomääräystä kaivoslain 169 §:n mukaisesti ja perustellut hakemuksessaan täytäntöönpanomääräyksen tarpeen. Kun huomioidaan alueen sijainti, aiempi toiminta alueella sekä haetun toiminnan määrä, voidaan todeta, että toiminnan aloittaminen lupaehtojen mukaisesti ei aiheuta alueella sellaisia muutoksia, että se tekisi mahdollisen muutoksenhaun tarpeettomaksi.

Tukes määrää kaivoslain (621/2011) 169 §:n nojalla, että tämän lupapäätöksen mukaiseen kullanhuuhdontaan voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä annettuja lupamääräyksiä noudattaen. Tässä luvassa sallittu kullanhuuhdonta on kullanhuuhdontamenetelmineen vastaavaa kuin alueella aikaisemmin voimassa olleessa luvassa. Muutoksenhakutuomioistuimien voi valituksesta kumota täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta annetun määräyksen.

Kullanhuuhdonta voidaan kuitenkin aloittaa vasta, kun tässä kullanhuuhdontaluvassa edellytetyt velvoitteet on suoritettu. Kullanhuuhdontaluvalla HL2018:0024 on määrätty asetettavaksi 2200 euron vakuus.

Luvan haltijan tulee huolehtia, että alueella kullanhuuhdonta suorittava henkilö tai henkilöt ovat perehtyneet tässä luvassa annettuihin määräyksiin.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 5,3 ha
Alueen nimi: Kaikki peliin
Sijainti: Inari, Lappalaisenoja, Hammastunturin erämaa-alue, Natura 2000 alue, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa. Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2).

LUPAMÄÄRÄYKSET

Kullanhuuhdontaluvassa annettavat määräykset kaivoslain (621/2011) 54 § mukaisesti:

1. Kullanhuuhdonnan ajankohdat ja menetelmät

Tämä lupa oikeuttaa lapiokaivuun suorittamiseen lupa-alueella. Vuotuinen kaivumäärä on enimmillään 100 m³ ja toiminta tulee rajoittaa vuosittain 1.6.–30.9. väliselle ajalle.

Perustelut: Hakemuksen mukaisesti. Toiminnan alueellisella ja ajallisella rajoittamisella vähennetään vaikutuksia lupa-alueeseen, sen ympäristöön ja alueen mahdolliseen muuhun toimintaan. Alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupaehdot lupa-alueella turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoaltaan ja sijainniltaan rajallisia.

2. Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötarpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa alueella mahdollisesti sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille kohteille. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue siistinä ja sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu.

Toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että puustolle aiheutuvat vahingot ovat mahdollisimman vähäisiä. Pystypuiden kaataminen on kielletty. Puuston poistamisesta on sovittava etukäteen alueen hallinnasta vastaavan tahon kanssa. Puuryhmiä on jätettävä kaivualueelle.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Sopimalla puuston poistamisesta etukäteen varmistutaan siitä, ettei olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista tai merkittävää maisemallista haittaa pääse syntymään.

Kullanhuuhdontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli lupa-alueelle suunnitellaan vesistöön vaikuttavaa toimintaa, tulee tähän toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

3. Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin ja merkittävä tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville. Kaivannot tulee

merkata maastoon heijastinkepeillä. Lisäksi myös kullanhuuhdonnan tarvikkeet on varastoitava alueelle keskitetysti siten, että niistä ei aiheudu poronhoidolle haittaa. Mahdolliset poronhoitotyöt alueella tulee ottaa toiminnassa huomioon ja tämän mahdollistamiseksi toiminta alueella on tarvittaessa keskeytettävä paliskunnan pyynnöstä. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on otettava huomioon alueella mahdollisesti olevat poronhoidolle tärkeät rakenteet kuten esimerkiksi erotusaidat. Poronhoitoon liittyviä rakenteisiin ei saa kajota ilman asianosaisen paliskunnan lupaa, ja kulkemiseen on käytettävä valmiita veräjiä.

Perustelut: Määräys perustuu Poronhoitolain (848/1990) 2§:ään ja kaivoslain (621/2011) 54 §:ään. Alue kuuluu Ivalon paliskunnan alueeseen.

Alueen ominaisuudet, luvanmukainen kaivumäärä ja luvassa annettu aikarajoitushuomioiden lupamääräyksellä voidaan varmistua, ettei tämän tai alueen lähimpien lupien luvanmukainen toiminta yhdessä aiheuta poronhoidolle olennaista haittaa.

Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille, määrätään aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta sekä rajataan toimintaa ajallisesti.

4. Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 38 § ja 50 §. Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Alue ei sijoitu koltta-alueelle. Kaivosviranomaisen tulee kaivoslain 38 §:n mukaisesti saamelaisten kotiseutualueella selvittää yhteistyössä saamelaiskäräjien, alueen paliskunnan, Metsähallituksen ja hakijan kanssa kullanhuuhdontaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä harkita tarvittaessa haittojen vähentämiseksi ja estämiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdontaa harjoitetaan.

Asian selvittämiseksi kaivosviranomaisen on pyytänyt lausunnot saamelaiskäräjiltä, alueen paliskunnalta ja Metsähallitukselta.

Ivalon paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 283 000 ha. Ivalon paliskunnan alueelle sijoittuu 167 kpl lainvoimaisia kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä noin 742 ha. Kyseisen lupahakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 146 ha, 31 kpl. Alueen läheisyyteen sijoittuu 45 ha, 7 kpl kullanhuuhdentalupahakemuksia.

Lupahakemusalueen läheisyydessä ei ole retkeilyreittejä.

Kaivosviranomaisen on arvioinut tämän luvan nojalla sallitun toiminnan mahdollista haittaa ja olennaista vaikutusta harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria saamelaisten kotiseutualueella. Toiminnan luonteen ja laajuuden sekä ennakoitavissa olevien vaikutusten perusteella kaivosviranomaisen arvioi, ettei tämän kullanhuuhdentaluvan lupamääräysten mukainen toiminta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueen muiden maankäyttömuotojen kanssa yhdessä olennaisesti heikennä edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja tai ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria

5. Yhteisvaikutusten arviointi

Kaivosviranomaisen on tehtävä yhteisvaikutusten arviointi, missä tarkastellaan alueella olevien kullanhuuhdentalupien yhteisvaikutuksia saamelaisten elinkeinoon, saamelaiskulttuuriin sekä poronhoitoon. Kaivosviranomaisen omien selvitysten ja havaintojen lisäksi yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu lausunnoissa esiin tulleet seikat sekä alueiden ja toimintojen kokonaismäärä, sijainti ja toiminta.

Kyseessä oleva kullanhuuhdentalupa oikeuttaa luvanhaltijan suorittamaan lupa-alueella kullanhuuhdontaa perinteisellä menetelmällä eli lapiokaivuulla. Alueella ei saa käyttää koneita kaivuutyön suorittamiseen. Voimakone (aggregaatti) tai polttomoottoripumput ovat sallittuja veden pumppaamiseen huuhdonta-alueeseen.

Lapiokaivuulle on tyypillistä, että kaivetut kuopat ovat matalia. Lupa-alueesta on ns. avattuna enintään muutamia kymmeniä neliömetrejä kerrallaan, ja kaivuun edetessä

tehtyjä kaivantoja täytetään huuhdotulla maa-aineksella ja kuoppien reunat luiskataan loivemmaksi.

Lapiokaivuun vaikuttavuus on lupa-alueeseen pientä. Kaivuukauden aikana käsiteltäväksi haettujen maamassojen määrä on enimmillään 100 m³, tarkoittaen että metrin syvyisenä säännöllisenä kaivantona kuopan mitat olisivat 20 m x 5 m x 1 m (kaivuussyvyys). Lupa-alueen pinta-ala on 5,3 ha, joten kunakin kaivuukautena saa auki kaivaa n. 0,19 % alueen kokonaispinta-alasta.

Voimassa olevien lupien mukainen toiminta kullanhuuhdontalupa-alueilla vaikuttaa porojen laidunkiertoon kesän ja syksyn aikana. Lupien mukainen toiminta ei muodosta fyysistä estettä porojen liikkumiselle muuten kuin kaivuun alla olevalla kohdalla.

Lupaehtoja noudatettaessa, kyseisen lupa muiden alueella olevien kullanhuuhdontalupien kanssa ei olennaisesti heikennä edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria eikä aiheuta huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 24 §. Kaivosviranomaisen on harkittava alueella olevien kullanhuuhdontalupien yhteisvaikutukset saamelaiselinkeinoihin tai saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon.

Vaikutukset Hammastunturin erämaa-alueeseen

Kyseessä oleva lupa-alue sijaitsevat Hammastunturin erämaa-alueen retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeellä. Hammastunturin erämaa-alueen käyttö- ja huolto-oppaan mukaan *Hammastunturin erämaa on tunnettu erityisesti Ivalojoen ja sen sivujokien kullankaivusta. Kultaryntyys alkoi jo 1860-luvun lopulla, ja yhä alueella kaivetaan aktiivisesti kultaa. Myöhemmät kullankaivuun aikaansaamat rakennukset ja kaivujäljet ovat merkittävä osa alueen menneisyyttä, mutta niillä on tärkeä merkitys myös nykyisille kävijöille.*

Erämaaluonteen arvioinnissa merkityksellistä on toimenpiteen laajuus, pysyvyys, näkyvyys maisemassa sekä sen vaikutus alueen luonnontilaisuuteen ja yhtenäisyyteen. HL2018:0024 on jatkoaikahakemus, jossa kaivuutapa on muutettu konekaivuusta lapiokaivuuseen, ja vuotuinen kaivuumäärä on vähäinen. Kaivuutoimintaa on alueella ollut ennenkin, eli toiminta kohdistuu jo aiemmin kullanhuuhdonta-alueena olleelle alueelle, eikä laajenna häiriötä uusille luonnontilaisille alueille. Kullanhuuhdonnan jatkaminen alueella ei johda uuden infrastruktuurin syntymiseen eikä muuta alueen maankäyttöluonnetta.

Vaikutukset jäävät paikallisiksi, ja asianmukaisella jälkihoidolla ne ovat maisemallisesti palautuvia. Kaivosviranomaisen katsoo, ettei kullankaivuuta tässä luvassa sallituin määrin ja menetelmin heikennä erämaaluonnetta kokonaisuutena eikä vaaranna erämaalain 1 §:n 1 kohdan tavoitetta.

Vaikutukset Hammastunturin Natura-2000 -alueeseen

Lupa-alueella tulee huomioida Natura-aluetta koskevat säännökset ja olemaan merkittävästi heikentämättä luonnonarvoja.

Alueella on aiemmin harjoitettu kullankaivuuta, eikä alueella esiinny Lapin ELY-keskuksen lausunnon mukaan luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisia tiukasti suojeltuja luontotyyppisiä, luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) liitteiden koko maassa rauhoitettujen eläin- ja kasvilajien esiintymiä eikä luontodirektiivin luontotyyppisiä. Lapin ELY-keskus on katsonut lausunnossaan, että hakemuksen mukainen kullanhuuhdontatoiminta ei todennäköisesti heikennä Natura-alueen luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua arviointi- ja lausuntomenettelyä siten tarvita.

Tämän kullanhuuhdontaluvan nojalla alueella saa harjoittaa kullanhuuhdonta perinteisellä menetelmällä eli lapiokaivuulla. Alueella ei saa käyttää koneita kaivuutyön suorittamiseen. Voimakone (aggregaatti) tai polttomoottoripumput ovat sallittuja veden pumppaamiseen huuhdontakouruun. Kaivosviranomaisen arvioi, että kullanhuuhdontalupahakemuksen mukainen lapiolla tehtävä kullanhuuhdonta noudattamalla tässä kullanhuuhdontaluvassa annettuja lupamääräyksiä ei heikennä alueen luonnonarvoja, jolloin Natura-arviointia ei tarvita.

6. Kullanhuuhdonta koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kullanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kullanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kullanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätahuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

7. Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijan saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 29 §.

8. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kullanhuuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennaisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

9. Vakuus

Kullanhuuhdontaluvan aiempi haltija on asettanut alueelle 1200 euron vakuuden. vakuussummaa nostetaan tässä päätöksessä siten, että uuden luvan haltijan on asetettava **2200** euron suuruinen pankkitalletusvakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 107 § ja 110 §. Vakuus määräytyy hakemuksessa esitetyn kaivumenetelmän, kaivumäärän ja alueen ominaisuuksien perusteella. Alueella on suunniteltu harjoitettavan lapiokaivua, vietävän asuntovaunu ja alueelle pääsee kulkemaan metsäuraa pitkin.

10. Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

11. Rakentaminen

Hakija hakee lupaa kevyt rakenteisen saunan ja suojan rakentamiseen alueelle. Kaivosviranomainen katsoo, että kevyt rakenteisen saunan ja suojan pitäminen alueella on perusteltua ja tarpeellista kullanhuuhdontoimintaan liittyvää tilapäistä oleskelua varten.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 26 §.

12. Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomainen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 102 §.

13. Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla sitä 11.11.2025 – 18.12.2025. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 9.1.2026.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

- 1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Ivalon paliskunnalle 11.11.2025
Ivalon paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta.
- 2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 11.11.2025
Metsähallituksen lausunto 2.12.2025 (liite 3).
- 3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 11.11.2025
Inarin kunnan lausunto 18.11.2025 (liite 4).
- 4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 11.11.2025
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 4.1.2025 (liite 5).
- 5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 11.11.2025
Saamelaiskäräjien lausunto 9.1.2026 (liite 6).
- 6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseum Siidalle 11.11.2025
Saamelaismuseum Siidan lausunto 10.12.2025. (liite 7)

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Lausunnoissa esitetyt kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksiin.

Saamelaiskäräjien esittämän lausunnon (Liite 6) osalta kaivosviranomainen toteaa, että lupahakemukseen on pyydetty lausunto Lapin ELY-keskukselta, jonka mukaan lupa-alueella ei esiinny Lapin ELY-keskuksen lausunnon mukaan luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisia tiukasti suojeltuja luontotyyppejä, luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) liitteiden koko maassa rauhoitettujen eläin- ja kasvilajien esiintymiä eikä luontodirektiivin luontotyyppejä. Lapin ELY-keskus on katsonut lausunnossaan, että hakemuksen mukainen kullanhuuhtontatoiminta ei todennäköisesti heikennä Natura-alueen luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua arviointi- ja lausuntomenettelyä siten tarvita.

Saamelaiskäräjien lausunnossaan mainitsemaa Ivalojoen valuma-alueelta löytyneen raakkupopulaation osalta kaivosviranomainen toteaa, uhanalaisten lajien osalta kaivosviranomainen nojaa lupaharkinnassa luonnonsuojelusta vastaavilta viranomaisilta saatuihin lausuntoihin, joissa raakkupopulaatiota ei ole mainittu. Tällä perusteella kaivosviranomainen katsoo, että tässä luvassa sallitulla lapiolla suoritettavalla kaivuutoiminnalla ei ole vaikutuksia mainittuun raakkupopulaatioon.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Selityspyyntö

Hakijalle on lähetetty selityspyyntö 14.1.2026. Hakija on antanut selityksen 12.2.2026 (liite 10).

TIEDOKSI LUVAN HALTIJALLE

Kaivoslain (621/2011) suhde muuhun lainsäädäntöön

Lupa- tai muun asian ratkaisemisesta ja muutoin tämän lain mukaan toimimisesta säädetään tämän lain lisäksi luonnonsuojelulaissa (9/2023), ympäristönsuojelulaissa (527/2014), erämaalaissa (62/1991), alueidenkäyttölaissa (132/1999), rakentamislaisissa (751/2023), vesilaissa (587/2011), poronhoitolaissa (848/1990), säteilylaissa (859/2018), ydinenergialaissa (990/1987), muinaismuistolaissa (295/1963), maastoliikennelaissa (1710/1995), patoturvallisuuslaissa (494/2009), hallintolaissa (434/2003), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), saamelaiskäräjistä annetussa laissa, saamen kielilaissa (1086/2003), kielilaissa

(423/2003), ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annetussa laissa (172/2012), eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetussa laissa (470/2019), valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetussa laissa (469/2019) ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annetussa laissa (468/2019) sekä lisäksi muualla laissa. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on aina noudatettava Suomen lainsäädäntöä ja asiaan liittyviä muita kansainvälisiä sopimuksia.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Luvan muuttaminen ja raukeaminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on kaivoslain (621/2011) 69 §:n mukaan haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta, mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa.

Kaivosviranomaisen on päätettävä, että kullanhuuhdontalupa raukeaa, jos luvanhaltija tekee asiaa koskevan ilmoituksen. Luvanhaltija on velvollinen tekemään ilmoituksen, jos tarkoituksena ei enää ole harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa. Kullanhuuhdontalupa raukeaa ilmoituksen saavuttua kaivosviranomaiselle.

Luvan voimassaolon jatkaminen

Kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksistä säädetään kaivoslain (621/2011) 65 §:ssä. sekä Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §:ssä.

Kaivoslain (621/2011) 65.1 §:n mukaan kullanhuuhdontaluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kymmenen vuotta kerrallaan. Kaivoslain (621/2011) 65 §:n mukaisesti kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) kullanhuuhdonta on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;
- 2) kullanhuuhdonta-alueella on edelleen maalajeista huuhdottavaa kultaa niin runsaasti ja sellaisessa muodossa, että kullanhuuhdonnan jatkamiselle on edellytykset;
- 3) kullanhuuhtoja ei ole olennaisesti laiminlyönyt hakemuksen kohteena olevaan lupaan perustuvassa toiminnassa toimintaan soveltuvaan lainsäädäntöön perustuvia velvollisuuksia taikka hakemuksen kohteena olevassa luvassa annettuja lupamääräyksiä;
- 4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset edellä mainituista voimassaolon jatkamisen edellytyksistä.

Lisäksi hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta säädetään kaivoslain (621/2011) 34 §:ssä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan hakijalle. Päätös toimitetaan niille kunnille, lupa- ja valvontavirastolle ja muille tahoille, joille on asian käsittelyn aikana annettu tieto ja joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille, jos se kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle tai se koskee kaivoslain 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, sekä paliskunnalle, mikäli se kohdistuu erityiselle poronhoitoalueelle. Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella kaivosviranomaisen verkkosivuilla (www.tukes.fi). Tieto kuulutuksesta julkaistaan toiminnan vaikutusalueen kunnassa kuntalain 108 §:n mukaisesti.

Päätösmaksu

Päätösmaksu 730 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Maksu perustuu hakemuksen vireille tullessa voimassa olleeseen asetukseen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (797/2024).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)
Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (797/2024)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Maija Viikinen, puh. 029 5052 166, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt ylitarkastaja Maija Viikinen ja ratkaissut ylitarkastaja Heikki Puhakka.

LIITTEET Liite 1. Valitusosoitus
 Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)
 Liite 3–7. Lausunnot
 Liite 8. Ohjeet vakuuden asettamiseen
 Liite 9. Kallanhuuhdonta- ja korvaukset INFO
 Liite 10. Hakijan selitys

TIEDOKSI Ivalon paliskunta
 Lupa- ja valvontavirasto
 Metsähallitus
 Saamelaiskäräjät
 Saamelaismuseo Siida
 Inarin kunta

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Päätös katsotaan tulleen tiedoksi saaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä

- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 310 euroa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinnaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

käyntiosoite: Torikatu 34–90, 90100 Oulu

postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

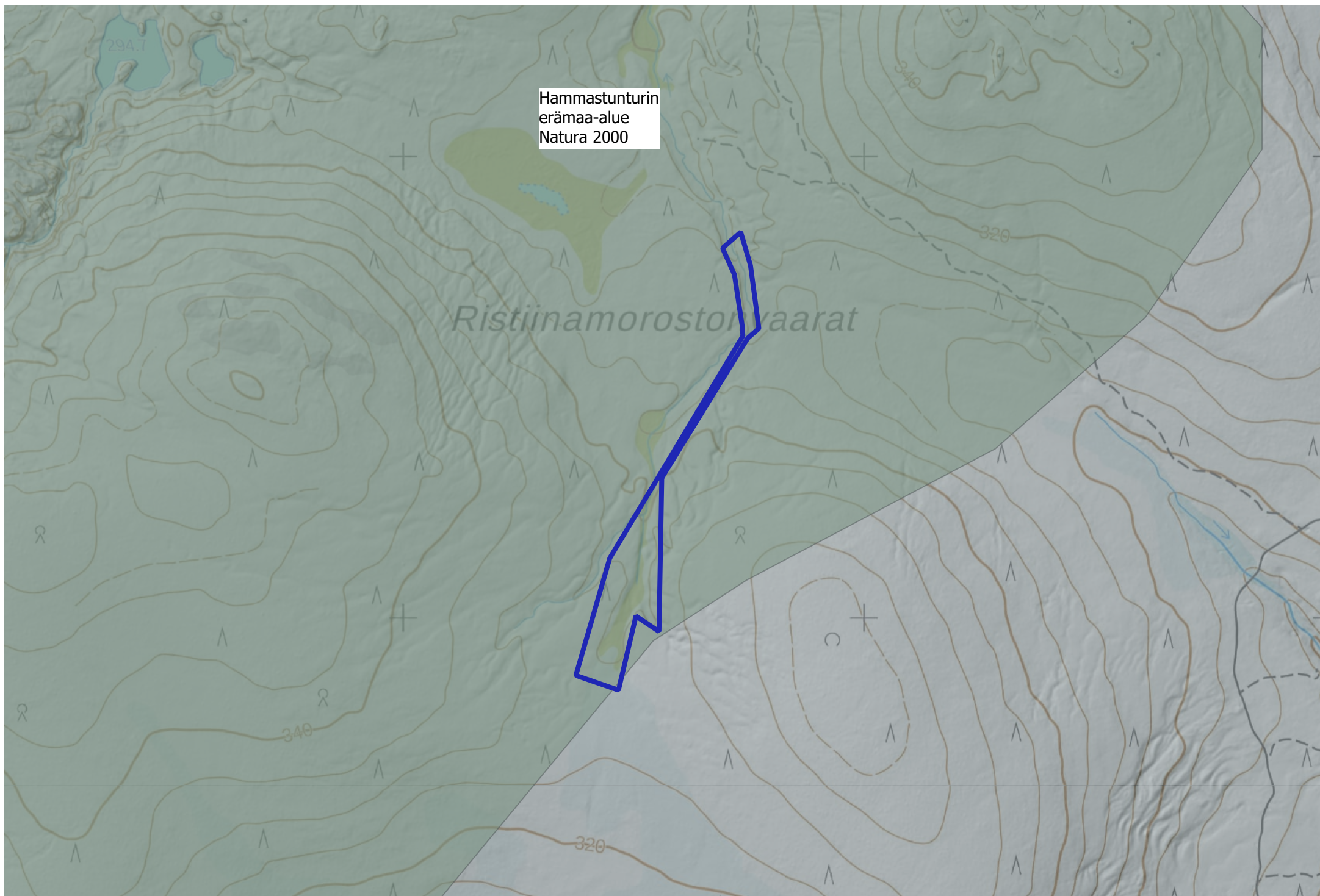
puhelin: 029 56 42800

faksi: 029 56 42841

sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Karl Mikael Hansson Nordström	Telia Tunnistus	02.12.2025 12:43:58 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (5 sivua)

Metsähallitus
kirjaamo@metso.fi

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Tukes
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: lausuntopyyntö 11.11.2025

Metsähallituksen lausunto kullanhuuhdentalupahakemuksesta HL2018:0024 Kaikki peliin, Hammastunturi, Inari, Leppänen ja täytöntöönpanoa koskevasta hakemuksesta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kuuluttanut kaivoslain 40 §:n nojalla kullanhuuhdentalupahakemuksen. Hakemusalue, jonka pinta-ala on 5,3 hehtaaria, sijaitsee Lappalaisenojalla Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnoimalla kiinteistöllä 148-893-15-1. Hakemusalueella on tarkoitus harjoittaa lapiokaivuuta ja vuotuinen kaivumäärä on noin 100 m³. Kyseessä on jatkohakemus 12.6.2023 päättyneelle kullanhuuhdentaluvalle. Jatkoaikaa haetaan 10 vuodeksi. Samalla haetaan myös toiminnan aloittamislupaa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Luonnonsuojelulain huomioiminen

Sen lisäksi mitä kaivoslaissa säädetään, sovelletaan kaivoslain mukaista lupa-asiaa ratkaistaessa ja muutoin kaivoslain mukaan toimittaessa muun muassa luonnonsuojelulakia (9/2023, LSL). Kaivoslain muuttamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 126/2022) todetaan luonnonsuojelulain soveltamisesta, että ”- Tämä edellyttää kaivosviranomaisen muun muassa asettavan riittävän tarkkoja lupamääräyksiä sen varmistamiseksi, ettei luvan mukainen toiminta aiheuta luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta”. Metsähallitus toteaa, että lupaharkinnassa ja kullanhuuhdentaluvassa annettavissa määräyksissä tulisi huomioida muun muassa Natura 2000-aluetta koskevat säännökset.

Natura 2000 -alue

Hakemusalue sijaitsee Hammastunturin erämaa -nimisellä Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla alueella (FI1300203). Natura-alue on perustettu erityisten suojelutoimien alueeksi (SAC). Natura-alueen suojelun perusteena ovat alueella esiintyvät yhteensä 17 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä ja 7 liitteen II lajia. Hakemusalueella esiintyy luonnonmetsät (9010), vaihettumissuot ja rantasuot (7140), pikkujoet ja purot (3260) sekä luonnontilaiset jokireitit (3210) -luontotyyppiä.

Luonnonsuojelulain 34 §:n mukaan Natura 2000 -alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. LSL 35 §:ssä säädetään arviointivelvollisuudesta. Hankkeesta vastaavan on asianmukaisella tavalla arvioitava hankkeen vaikutukset Natura -alueen suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin,

huomioiden myös yhteisvaikutukset muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa. Metsähallitus kiinnittää lupaviranomaisen huomion siihen, ettei hakemus sisällä minkäänlaista perusteltua arviointia kullanhuuhdontahankkeen vaikutuksista Natura-alueen suojelun perusteena oleville luonnonarvoille. Yhteisvaikutusten arvioinnin osalta Metsähallitus viittaa kullanhuuhdentalupahakemuksen HL2023:0015 yhteydessä lausumaansa (19.6.2024).

Hammastunturin erämaa

Hakemusalue sijaitsee Hammastunturin erämaa-alueella. Erämaalaissa (62/1991) tarkoitetut erämaa-alueet on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja edellytysten kehittämiseksi. Hakemusalueen sijainti erämaa-alueella korostaa lupaviranomaisen kaivoslain 38 §:n mukaista selvittämisvelvoitetta sekä 50 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista harkintaa saamelaiselinkeinoille ja saamelaiskulttuurille aiheutuvista yhteisvaikutuksista.

Tukesin aineiston perusteella (tilanne 9.5.2025) Hammastunturin erämaan alueella on voimassa olevia kullanhuuhdentalupia 120 kappaletta 563 hehtaarin alueella. Vastaavasti kullanhuuhdentalupahakemuksia on 35 kappaletta 186 hehtaarin alueella.

Metsähallitus toteaa, ettei hakemuksessa ole arvioitu Hammastunturin erämaa-alueelle sijoittuvien kullanhuuhdentalupa-alueiden merkitystä erämaa-alueiden perustamisen tarkoituksen kannalta.

Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit

Hakemusalueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten lajien esiintymiä tai suojeltuja luontotyyppejä.

Kulttuuriperintö

Alueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojaamia muinaisjäännöksiä, rakennusperintökohteita tai muita kulttuuriperintökohteita. Muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Yli 100-vuotiaat rakennusten ja rakennelmien rauniot ja muut ihmistoiminnan jättämät jäännökset ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suorittaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Saamelaismuseum Siidalle, joka päättää jatkotoimenpiteistä. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Myös muut alueella mahdollisesti olevat kulttuuriperintökohteet tulee ottaa huomioon maankäytössä niin, ettei niitä vahingoiteta.

Kalasto ja kalastus

Metsähallitus toteaa, että Ivalojoen vesistö ja sen sivujoet ovat tärkeitä sekä paikallisten, että ulkopaikkakuntalaisten kalastuskohteina. Kyseisen vesistöalueen arvokkaimmat kalalajit ja kannat ovat riippuvaisia sekä veden- että pohjanlaadusta. Hyväkuntoiset ja pohjarakenteeltaan monimuotoiset kutu- ja poikastuotantoalueet, sekä riittävän syvyyden ja syvyysvaihtelun omaavat suvannot ja nivat, ovat keskeinen tekijä virta- ja koskikutuisten kalalajien elinkierron onnistumisessa.

Kullanhuuhdonnan ja -kaivuun riskit kalakannoille ja kalastukselle ovat erityisesti morfologiset muutokset uomissa sekä virtaamien pieneneminen luontaiseen tilaan verrattuna. Uomista johdetaan vettä niiden ulkopuolelle huuhdontaa ja seulontaa varten, jolloin uoman luontainen vesimäärä vähenee. Pääasiallinen tekijä morfologisille muutoksille on kaivuutyöt ja veden avulla tapahtuva huuhdonta, joka aikaansaa kiintoainepartikkeleiden huuhtoutumista vesimassassa ja täten lisää kiintoainekuormitusta. Kyseisiä muutoksia ei lähtökohtaisesti seurata nykyisissä tarkkailuohjelmissa. Metsähallitus toteaa, että kaikessa kullanhuuhdonnan luvittamisessa tulisi ottaa huomioon myös morfologisten muutosten seuranta sekä kalataloustarkkailu. Samalla tulisi ottaa huomioon kaivuukohteina olevien jokien- ja purojen kyky vastaanottaa kuormitusta ja säädellä kullankaivuuta ja -huuhdontaa yhteisvaikutusten arviointia käyttäen.

Riskien hallintaa on myös parannettava luvittamisen kautta. On ilmeistä, että sään ääri-ilmiöt tulevat lisääntymään ja eroosiolle herkäät rinteissä sijaitsevat kasvittomat kaivuumassat tulevat altistumaan entistä suuremmille huuhtoumille sekä sademäärille tulevaisuudessa. Lupaviranomaisten tulisi käyttää yhteisvaikutuksien arvioita parhaan käytettävissä olevan tiedon kautta.

Kalaston osalta Metsähallitus muistuttaa, että kullanhuuhdonta on huomattava vesistöihin suoraan vaikuttava maankäyttömuoto Ivalojoen valuma-alueilla, jonka alueelle lupahakemus sijoittuu. Metsähallitus toteaa yleisesti, että kullanhuuhdonta lupahakemusten määrä alueelle on myös kasvussa. Ivalojoessa tiedetään olevan ainakin 12 erilaistunutta taimenkantaa ja kullankaivuun vaikutukset voivat heikentää näiden kantojen tilaa. Ivalojoki sivuhaaroineen on merkittävä alkuperäisen vaeltavan taimenen lisääntymis- ja poikastuotantoalue. Taimenen lisäksi Ivalojen vesistöalueella on alkuperäisiä harjus-, siika-, hauki- ja ahvenkantoja, jotka niin ikään kärsivät veden laadun heikkenemisestä.

Lisäksi Metsähallitus toteaa, että Pohjois-Lapin maakuntakaavassa 2040 Ivalojoki osoitetaan arvokas vesistö -merkinnällä (av-6581). Arvokas vesistö -merkintä perustuu maakuntakaavassa osoitettujen vesistöjen lohi- ja taimenkantojen suojelubiologiseen ainutlaatuisuuteen sekä Suomen että maailmalaaajuudessa perspektiivissä. Yksittäisenä jokin hanke voi olla vaikutuksiltaan pieni, mutta yhdistettynä useaan pieneenkin hankkeeseen samalla vaikutusalueella, voivat yhteisvaikutukset muodostua merkittäviksi. Kaivoslain 46 §:n 6 kohdan mukaan kullanhuuhdontalupaa ei saa myöntää

alueelle, jossa luvan mukainen toiminta vaikeuttaisi oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista. Metsähallituksen näkemyksen mukaan kullanhuuhdontalupaa koskevassa harkinnassa tulee huomioida maakuntakaava ja edellä mainittu kaavamääräys.

Päätöksen täytäntöönpano mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta

Hakija on perustellut täytäntöönpanoa sillä, että on oletettavaa, että päätöksestä valitetaan ja että kyseiselle huuhdonta-alueelle on jo vakiintunut kullankaivutyö. Metsähallitus katsoo, että päätösten täytäntöönpanoa koskevien määräysten antamisen ei pitäisi muodostua pääsääntöiseksi instrumentiksi aloittaa luvan mukainen toiminta erämaa-alueella, vaan muutoksenhauille tulisi varata tosiasiallinen mahdollisuus ennen toiminnan aloittamista.

Yleiset asiat

Mikäli luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät, erityisesti kun huomioidaan alueelle keskittyneen kullanhuuhdontatoiminnan merkitys erämaa-alueiden perustamisen kannalta, tulee lupapäätöksessä ottaa huomioon seuraavat näkökohdat:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostusaltailla.
- Kaivukauden päättyessä on jyrkät kaivantojen reunat luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja. Metsähallitus katsoo, että kullanhuuhdontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.
- Kaivutyöhön liittyvä leiriytyminen ja muu toiminta tulee tapahtua kullanhuuhdonta-alueen sisäpuolella. Hakemuksen mukaan majoitus- ja huoltotoimintoja varten alueelle tarvitaan asuntovaunu/mökki ja elementeistä rakennettu pesu- ja huoltotila. Metsähallituksen näkemyksen mukaan ympärivuotisesti alueella säilytettävän asuntovaunun sijoittaminen tulee ratkaista kullanhuuhdontaluvassa.
- Pystypuiden kaataminen on lähtökohtaisesti kielletty. Puuston poisto on tehtävä kaivun etenemisen mukaisesti ja poistamisesta sovittava ennakkoon Metsähallituksen kanssa. Puuston poisto on rajattava vain välttämättömään ja puut on korvattava. On huomioitava, että kaivoslain mukaan kullanhuuhdontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ei saa aiheutua merkittävää maisemallista haittaa.

- Ajoneuvoilla ajaminen metsäautoteiden ulkopuolella vaatii aina Metsähallituksen luvan. Huuhdonta-alueelle menee maastoura noin 300 metrin päähän ja Metsähallitus ohjeistaa hoitamaan raskaan tarpeiston kuljetuksen huuhdonta-alueelle lumipeitteisenä aikana. Sulanmaan ajalle myönnetään vain kertaluontoisia maastoliikennelupia raskaan tarpeiston kuljettamista varten.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet maankäytön erityisasiantuntija Tuija Kangasniemi ja Eräpalvelujen kalastuksen erityisasiantuntija Juha Heinonen.

Mikael Nordström

Asiointijohtaja

Metsähallitus, Luontopalvelut

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Reetta-Mari Tammela	Suomi.fi	17.11.2025 16:03:06 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (1 sivu)

Inarin kunta Tekninen osasto

TUKES

**Inarin kunnan lausunto kunnan alueelle kohdistuvasta
kullanhuuhdentalupahakemuksesta HL2018:0024**

TUKES on pyytänyt Inarin kunnan lausuntoa kullanhuuhdentalupahakemuksesta nro HL2018:0024.

Hakemus kohdistuu yleiskaavan Se-alueelle sekä osittain Natura 2000 alueelle.

"Erämaa-alue Se

Erämaalain (62/1991) nojalla perustettu erämaa-alue. Erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmissa tulee ottaa huomioon valtakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät veneretkeily-, moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit. Alueiden hoidon ja käytön järjestämisestä päätetään hoito- ja käyttösuunnitelmassa, jonka laatii erämaalain velvoittamana Metsähallitus ja vahvistaa ympäristöministeriö."

"Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue -nat

Alue on suojeltu luontodirektiivin mukaisena SCI- ja/tai lintudirektiivin mukaisena SPA-alueena. Alueen suojeluarvojen huomioon ottamisesta on säädetty LSL 65 ja 66 §:ssä."

Lupahakemuksen käsittelyssä tulee ottaa huomioon alueen kaikkien valtausten kumulatiiviset vaikutukset erämaa-alueen hoitoon ja käyttöön.

Valtausalueet tule merkitä maastoon selkeästi.

Reetta-Mari Tammela
Tekninen johtaja

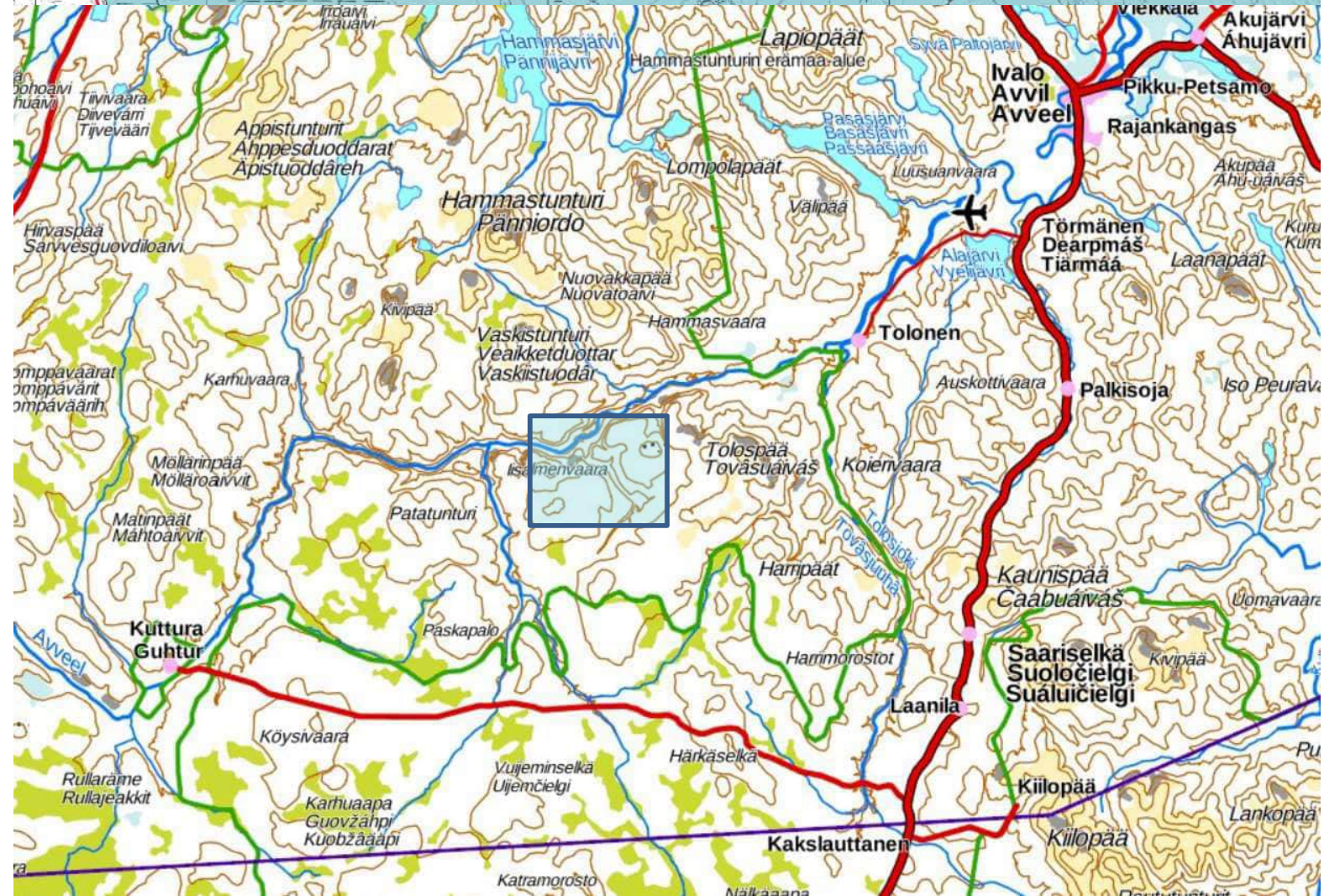
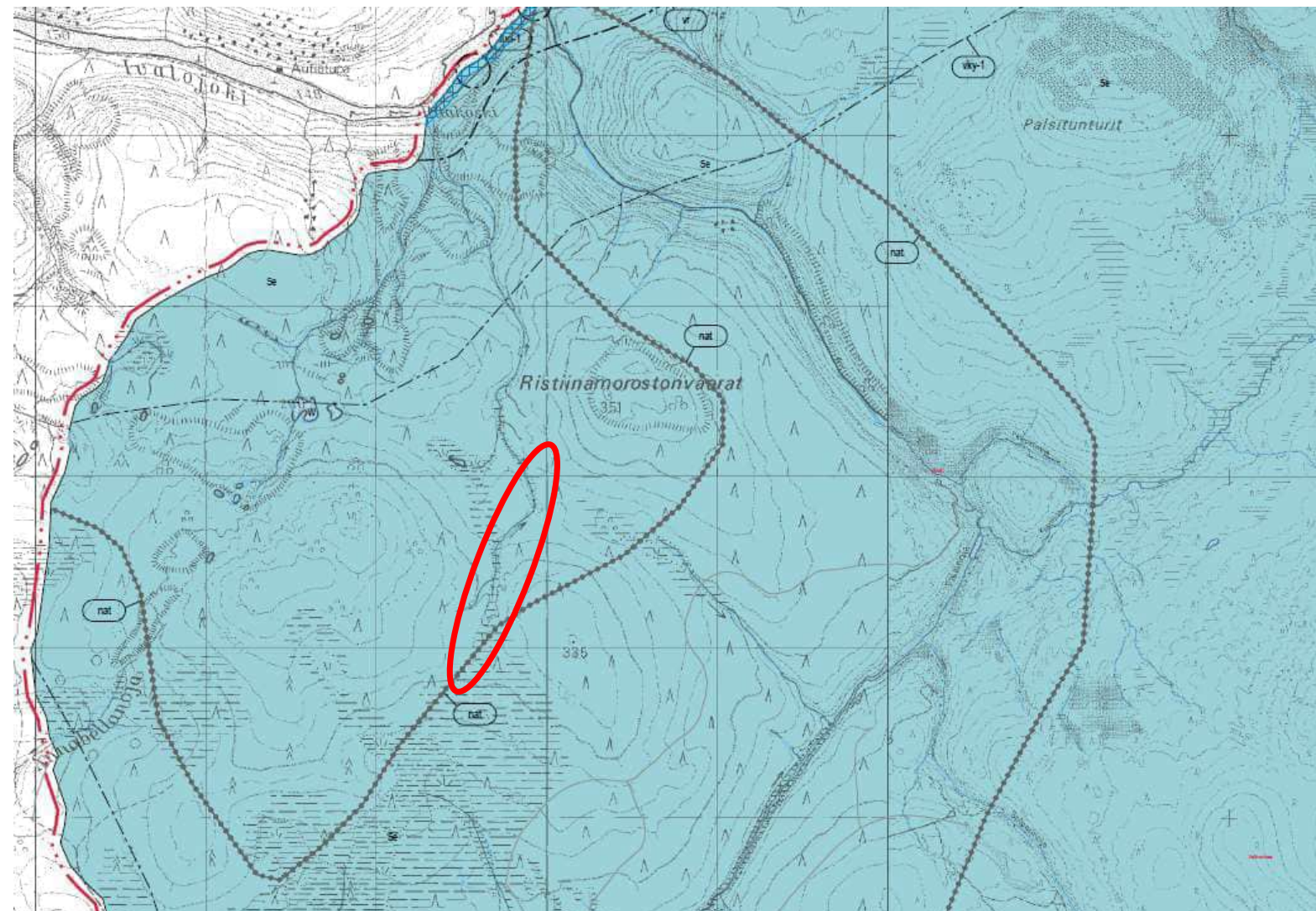
Valmistelija: Pekka Mäkynen, mittausinsinööri

Liite: Kartta ja yleiskaavamääräykset

HL2018:0024

Ivalon alueen yleiskaava:

Yleisimmät Ivalon yleiskaavan kaavamerkinnot valtausalueilla:

Maa- ja metsätalous- sekä poronhoitovaltainen alue MP

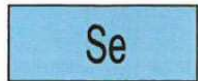
Alueella turvataan nykyisten elinkeinojen, kuten maa- ja metsätalouden sekä valtionmaalla myös poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen harjoittamismahdollisuudet. Alueella on sallittua haja-asutusluonteinen rakentaminen muualla kuin rantavyöhykkeellä (MRL 43.2§). Aluetta voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta merkittävästi haittaamatta myös muihin käyttötarkoituksiin. Alueella sallitaan metsälainsäädännön ja metsänhoitosuosituksen puitteissa tapahtuva metsien hoito ja käyttö.

Erityislainsäädännön perusteella voidaan osoittaa valtionmaan rantavyöhykkeelle luontais- ja sivuelinkeinojen kannalta välttämättömiä rakennuksia. Rantavyöhykkeellä em. rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on enintään 40 k-m².

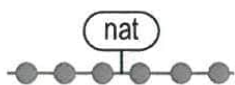
Maa- ja metsätalous- sekä poronhoitovaltainen alue MP-1

Alueella turvataan nykyisten elinkeinojen, kuten maa- ja metsätalouden sekä poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen harjoittamismahdollisuudet. Alueella sijaitsee luontaiselinkeinojen vaatimia toimintoja (kuten poroerotus), joiden vuoksi alueella on sallittua vain niihin liittyvä rakentaminen (MRL 43.2§). Alueella sallitaan metsälainsäädännön ja metsänhoitosuosituksen puitteissa tapahtuva metsien hoito ja käyttö.

Erämaa-alue Se

Erämaalain (62/1991) nojalla perustettu erämaa-alue. Erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmissa tulee ottaa huomioon valtakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät veneretkeily-, moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit. Alueiden hoidon ja käytön järjestämisestä päätetään hoito- ja käyttösuunnitelmassa, jonka laatii erämaalain velvoittamana Metsähallitus ja vahvistaa ympäristöministeriö.

Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue -nat

Alue on suojeltu luontodirektiivin mukaisena SCI- ja/tai lintudirektiivin mukaisena SPA-alueena. Alueen suojeluarvojen huomioon ottamisesta on säädetty LSL 65 ja 66 §:ssä.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue -luo

Ympäristön tilaan vaikuttavia toimenpiteitä suoritettaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, ettei alueen luontoarvoja vaaranneta tai heikennetä.

Matkailun ohjelmapalvelualue RM-o2 (rasterimerkintä)

Alueelle saa rakentaa aktiiviseen luontomatkailuun liittyviä rakennuksia ja rakennelmia, kuten kotia tai laavuja. Alueelle ei saa sijoittaa majoitustiloja. Alueelle tulee laatia käyttösuunnitelma ennen rakentamisen aloittamista. Alueella sijaitsee Metlan koealoja. Suunnitelmasta on pyydettävä lausunto Metsähallitukselta ja lisäksi Metlalta silloin, kun suunnitelma koskee Metlan koetoimintaa.

Alueella on voimassa MRL 43.2 ja 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus (maisematyölupa). Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa. Lupaa ei tarvita yleis- tai asemakaavan toteuttamiseksi tarpeellisten taikka myönnetyn rakennus- ja toimenpideluvan mukaisten töiden suorittamiseen eikä vaikutuksiltaan vähäisiin toimenpiteisiin.

Tutkimusmetsäkeskittymä (rasterimerkintä)

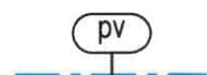
Alueella sijaitsee Metsähallituksen Laanilan tutkimusmetsäalue

Ohjeellinen ulkoilureitti

Olemassa oleva moottorikelkkailu-ura/-reitti

Pohjavesialue

Lappi

4112.2025

TUKES

kaivosasiat@tukes.fi

**LAUSUNTO METSÄHALLITUKSEN HALLINNASSA OLEVALLE VALTIOMAA-
ALUEELLE KOHDISTUVASTA KULLANHUHDONTALUPAHAKEMUKSESTA
LUPATUNNUS HL2018:0024**

Haettu kullanhuhdONTALUPA-alue sijaitsee Inarin kunnassa Hammastunturin erämaa-alueella, Lappalaisenojalla.

Kyseessä on jatkoaikahakemus, jossa aikaisemmin on ollut voimassa koneellisen kullankaivuun mahdollistanut lupa.

Osa Hammastunturin erämaa-alueesta on erämaa-alueen rajauksesta poikkeavasti (pääosin suppeampana, joiltakin osin hieman laajempana) liitetty Euroopan Unionin Natura 2000 – suojelualueverkostoon.

Tässä huhdONTALUPAHAKEMUKSESSA oleva alue sijoittuu erämaa-alueelle, joka kuuluu Natura 2000-alueeseen Hammastunturin erämaa (FI 130 0203).

Erämaa-alueita on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Kaivoslain 3 §:n mukaan, lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin kaivoslain mukaan toimittaessa sovelletaan muun muassa luonnonsuojelulakia ja erämaalakia. Erämaa-alueella toimittaessa on otettava huomioon erämaalain säännökset ja tavoitteet, erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma ja Metsähallituksen alueelle mahdollisesti antamat käytännön ohjeet.

Kullanhuuhdonta-alue sijaitsee poronhoitolain (1990/848) tarkoittamalla erityisellä poronhoitoalueella Ivalon paliskunnassa. Alue on Saamelaisten kotiseutualuetta (laki saamelaiskäräjistä 1995/974 4§) ja se on Metsähallituksen hallinnassa olevaa valtion maata.

ELY-keskus on lausunut aikaisemmasta koneellisen kullanhuuhdontalupahakemuksesta Naturan osalta seuraavasti: Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kullanhuuhdontoiminta ei todennäköisesti heikennä Natura-alueen luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain 65 1:n 1 ja 2 momentissa (LsL 1096/1996) tarkoitettua arviointi- ja lausuntomenettelyä siten tarvita.

Koska hakemuksen kohteena olevan alueen kullanhuuhdonta tulee tapahtumaan jatkossa lapiokaivuna, ei luonnonsuojelulain 35 §:n (LsL 9/2023) mukaista arviointimenettelynä perusteltua vaatia.

Luontoarvojen suojelu

Kullanhuuhdonta-alueella ei ole tiedossa olevia luonnonsuojelulain (9/2023) 65 §:n mukaisia tiukasti suojeltuja luontotyypppejä, luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) liitteiden 1 ja 3 koko maassa rauhoitettujen eläin- ja kasvilajien esiintymiä, liitteiden 5 ja 6 esiintymis- tai havaintopaikkoja eikä luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteiden II ja IV eläin- tai kasvilajien havaintopaikkoja.

Alueella tai sen läheisyydessä ei ole tiedossa olevia lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitettujen, luonnonsuojelulain 73 § nojalla rauhoitettujen suurten petolintujen pesäreviirejä.

Mikäli alueella havaitaan edellä mainittuja lajeja, on huuhdontoiminta järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista.

Tarvittaessa edellä mainitut laji- ja luontotyyppiesiintymät, samoin kuin vesilain nojalla suojellut lähteet, on rajattava huuhdonta-alueen ulkopuolelle, ellei esiintymien säilymistä voida turvata muilla toimenpiteillä.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmat, vesiensuojelu

Huuhdontavedet on tarkoitus ohjata patoaltaisiin ja käyttää hyväksi maaesteitä, joilla estetään huuhteluveden pääsy alueen vesistöön.

Yhteisvaikutusten kautta yksittäiselläkin paikalla on vaikutusta alapuoliseen vesistöön. Kun vesistöalueella voi olla kymmeniäkin huuhdontapaikkoja, on vaara, että toiminnasta aiheutuvalla yhteiskuormituksella on vesistön tilaa heikentävä vaikutus. Huuhdottavan aineksen käsittely tulee järjestää siten, että samentumista aiheuttava humuksen ja kiintoaineen joutuminen alapuoliseen vesistöön estetään myös tulva-ajat huomioon ottaen.

Kalatalous

Huuhdontavesistöllä on tavallisesti, aivan vähäisiä latvapurojen yläosia lukuun ottamatta, kalataloudellista merkitystä sekä kalojen oleskelualueena että kulkureittinä ja myös kutu- ja poikastuotantoalueena. Tämä on huuhdontatoiminnassa otettava huomioon siten, että joen tai puron varsi pensaineen ja puustoineen säilytetään mahdollisimman suurelta osin luonnontilassa ja huolehditaan em. veden laatuun kohdistuvien heikentävien vaikutusten estämisestä.

Kulttuurihistoria ja rakentaminen

Kullanhuuhdontakulttuuriarvot on kaivutoiminnassa turvattava, mikäli sellaisia on haetulla huuhdonta-alueella.

Kullanhuuhdontalupahakemuksen yhteydessä alueelle haetaan lupaa rakentaa rakennuksia tai rakennelmia.

Rakentaminen kullanhuuhdonta-alueelle on lähtökohtaisesti kielletty. Kullanhuuhdonta-alueelle saadaan kuitenkin rakentaa rakennus tai rakennelma, jos kullanhuuhtoja osoittaa sen olevan välttämätön tilapäistä oleskelua ja tarvikkeiden säilyttämistä varten (kaivoslaki 26§). Rakentamisen välttämättömyys ratkaistaan kullanhuuhdontaluvan yhteydessä. Erämaa- ja muilla alueilla Metsähallitus voi perustellusta syystä vastustaa rakentamista. Tällainen syy voi olla maisemallinen tai aluetta koskevan muun tarpeen tai tarkoituksen huomioon ottaminen erämaa-alueella ja luonnonsuojelualueella, luonnonsuojeluun liittyvä tai muu näihin verrattava syy. Jos huuhdontaluvan yhteydessä rakentamisen katsotaan olevan välttämätöntä, edetään maankäyttö- ja rakennuslain prosessien mukaisesti, eli selvitetään tarvittavat poikkeamiset mahdollisine selvityksineen. Rakennuslupa / toimenpidelupa myönnetään määräaikaisena.

Kulkeminen alueelle

Huuhdonta-alueelle menee Palsin metsäautotieltä kääntyvä ajoura.

Erämaa-alueille uusien teiden tai tieurien rakentaminen ei erämaalain mukaan ole sallittua (erämaalaki 5§).

Moottoriajoneuvon käyttö maastossa edellyttää maanomistajan luvan (maastoliikennelaki 4§)

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Ari Neuvonen ja ratkaissut luontoympäristöyksikön päällikkö Jari Pasanen.

Tämä asiakirja LAPELY/268/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/268/2019 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Neuvonen Ari 04.12.2025 14:44

Ratkaisija Pasanen Jari 04.12.2025 15:02

LAUSUNTO
9.1.2026
Dnro: 3/D.a.5./2026

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
kaivosasiat@tukes.fi

Lausunto kullanhuuhdentalupahakemuksista HL2018:0024, HL2025:0016 ja HL2025:0020

Viite: Ilmoitus kuulemisesta 11.11.2025 (HL2018:2024), 13.11.2025 (HL2025:0016) ja 14.11.2025 (HL2025:0020).

Saamelaiskäräjät toteaa lausuntonaan, että hallinnon kapasiteetin rajoituksista johtuen Saamelaiskäräjillä ei ole mahdollisuutta laatia lupaviranomaisen pyytämää selvitystä kullanhuuhdentalupahakemuksien Kaikki peliin HL2018:2024, Cubatsu HL2025:0016 tai Piiru HL2025:0020 mukaisten toimien vaikutuksista saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Saamelaiskäräjät kuitenkin toteaa, että pitää riittämättöminä kyseisten lupahakemusten ohessa toimitettuja selvityksiä toiminnan vaikutuksista saamelaisten oikeuteen ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria sekä harjoittaa saamelaisten perinteisiä elinkeinoja. Vaikutusten arvioinnit pohjaavat pitkälti hakijoiden omiin näkemyksiin eikä niissä tuoda esiin tutkittua tietoa aiheesta. Vaikutusten arvioinneissa ei myöskään riittävästi huomioida alueen muuta maankäyttöä eikä kattavasti arvioida niistä aiheutuvia yhteisvaikutuksia saamelaiselle poronhoidolle.

Koska kaikki kolme tässä lausunnossa käsiteltyä kullanhuuhdentalupahakemusta sijoittuvat Ivalojoen valuma-alueelle, Saamelaiskäräjät haluaa lausunnossaan nostaa esille Ivalojoen valuma-alueelta löytyneen uuden raakkupopulaation¹. Kyseinen populaatio on ainoa Suomen puolella tiedossa oleva raakkukanta [REDACTED] joten se on suojeltava viivytyksettä. **Saamelaiskäräjät edellyttää, että uusi raakkupopulaatio otetaan välittömästi huomioon alueen maankäytön luvituksessa ja suunnittelussa.**

Koska Ivalojoen valuma-alue on raakkujen osalta pääosin tutkimaton, Saamelaiskäräjät edellyttää, että alue kartoitetaan kokonaisuudessaan ja varovaisuusperiaatteen mukaisesti kullanhuuhdonta- ja ympäristölupien myöntäminen kullanhuuhdontaan keskeytetään, kunnes valuma-alue on kartoitettu.

Raakku on luonnonsuojelulain (9/2023) 75 §:n mukainen uhanalainen eliölaji sekä 77 §:ssä tarkoitettu erityisesti suojeltava laji². Luonnonsuojelulain 76 §:n mukaan viranomaisten on otettava uhanalaiset eliölajit huomioon asianomaisen lain mukaisessa lupaharkinnassa.

Raakun uhanalaistumisen merkittävin syy on sen elinympäristöjen tilan heikentyminen. Raakku tarvitsee lohensukuisen isäntälajin, joten Ivalojoen taimenella ja sen elinympäristöjen

¹ YLE, 24.11.2025, Ylä-Lapista löytyi uusi ja elinvoimainen raakkupopulaatio.

² ks. VnA luonnonsuojelusta ja sen liite 6.

elinvoimaisuudella on yhteys raakkuun. Inarijärven taimenesta 70 % on peräisin Ivalojoen valuma-alueelta, joten alueen merkitys taimenen lisääntymisen ja sitä kautta raakun kannalta on huomattava.

Raakun suojelemiseksi on laadittu strategia ja toimenpidesuunnitelma vuosille 2020–2030. Strategiassa todetaan, että raakku on otettava huomioon kansallisissa ohjelmissa, kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa, jotka vaikuttavat raakkuvesiin suoraan tai välillisesti³, ja jotta strategiassa asetettu tavoite raakun elinympäristön tilan parantamisesta saavutetaan, on valuma-alueella toteutettava kuormitusta vähentäviä toimenpiteitä.

Saamelaiskäräjät edellyttää, että Ivalojoen valuma-alue kartoitetaan raakkujen osalta kokonaisuudessaan ja varoivaisuusperiaatteen nojalla kullanhuuhtonta- ja ympäristölupien myöntäminen alueelle keskeytetään, kunnes kartoitus on tehty. Saamelaiskäräjät painottaa, että uuden tiedon valossa Ivalojoen valuma-alue on merkityksellinen saamelaisten kalastusperinteen lisäksi myös erittäin uhanalaiselle raakulle ja alueen maankäytön suunnittelussa ja luvituksessa tulee ensi sijassa turvata taimenen ja raakun elinympäristöt. Tämän tulee näkyä alueen teollisen hyödyntämisen ja sitä kautta vesistön kuormituksen vähentymisenä.

Merk.

Leo Aikio
I varapuheenjohtaja

Laura Olsén-Ljetoff
elinkeinosihteeri

Puheenjohtaja siirsi asian I varapuheenjohtajalle 8.10.2024 tekemällään päätöksellä Saamelaiskäräjien työjärjestyksen 7 §:n 11 kohdan mukaisesti. I varapuheenjohtaja päätti lausunnosta 9.1.2026 sähköpostimenettelyllä. Lausunnon valmisteluun on osallistunut Saamelaiskäräjien elinkeino- ja ympäristölakimiessihteeri Sarita Kämäräinen.

Lisätietoja antaa: elinkeinosihteeri Laura Olsén-Ljetoff, laura.olsen-ljetoff@samediggi.fi, 040 617 5113

³ Ympäristöministeriön julkaisuja 2021:4, Jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2020–2030. Helsinki: Ympäristöministeriö 2021, s. 18.

Lausunto D.s.1215

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi
kaivosasiat@tukes.fi

VIITE LAUSUNTOPYYNTÖ HL2018:0024 (SAAPUNUT 4.11.2025)
ASIA KULLANHUUHDONNAN JATKOLUPAHAKEMUS HL2018:0024 KAIKKI PELIIN

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaismuseum Siidalta lausuntoa Antti Leppäsen kullanhuuhdonnan jatkolupahakemuksesta HL2018:0024 Kaikki peliin. Saamelaismuseum Siida lausuu asiasta museolain (314/2019) 7 §:n mukaisena alueellisena vastuumuseona toimialansa (rakennettu ja arkeologinen kulttuuriperintö sekä maisema) osalta sekä museolain (314/2019) 9 §:n mukaisena valtakunnallisena vastuumuseona erikoisalansa (saamelaiskulttuuri) osalta.

Lupahakemusalue HL2018:0024 sijaitsee Inarin kunnassa Ristiinanmorostonvaaralla, Lappalaisenojan latvalla. Kullanhuuhdontalupaa haetaan seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi. Lupahakemusalueen pinta-ala on 5,3 ha ja alueella on tarkoitus harjoittaa lapiokaivua, vuosittainen kaivumäärä on enintään 100 m³. Hakemuksen liitteenä on kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Pohjois-Lapin maakuntakaavassa 2040 (2024) alue on Hammastunturin erämaa-alue Se 6515. Merkinnällä osoitetaan erämaalain nojalla perustettuja erämaa-alueita, jotka on perustettu erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Lupahakemusalue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella ja poronhoitolain 2.2 § mukaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitetulla alueella, jolla maata ei saa käyttää niin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa porotaloudelle.

Kulttuuriympäristö

Lupahakemusalueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojelemissa kiinteitä muinaisjäänneksiä. Mikäli alueelta kaivutyön aikana havaitaan merkkejä esihistoriallisen ihmisen toiminnasta, kuten liesiä tai muinaisesineitä, työt löytöpaikalla on keskeytettävä ja löydöistä on ilmoitettava museoviranomaisille, tässä tapauksessa Saamelaismuseum Siidaan.

Saamelaismuseum Siida toteaa, että yksittäisenä lapiokaivun lupahakemusalueena HL2018:0024 ei tässä laajuudessa uhkaa eikä vähennä alueen kulttuuriperintöarvoja. Kullanhuuhdontalupahakemusten kokonaisvaltaiselle tarkastelulle on kuitenkin selkeä tarve tilanteessa, jossa yksittäiset, pinta-alaltaan pienet huuhdonta-alueet käytännössä muodostavat suuren yhtenäisen alueen. Suuruudeltaan enintään 7 hehtaarin vierekkäisiä kullanhuuhdonta-alueita tulisi voida käsitellä

laajempina aluekokonaisuuksina, esimerkiksi jokilaaksoittain tai muuten alueittain, jotta kullanhuuhdonnan kokonaisvaikutuksia voidaan arvioida maiseman ja luonnonympäristön kannalta.

Näin ollen Saamelaismuseum Siida kehottaa Tukesia vastaavana lupa- ja valvontaviranomaisena käsittelemään kullanhuuhdontalupahakemuksia alueellisina kokonaisuuksina ja arvioimaan niiden yhteisvaikutuksia kyseisen alueen kulttuuriperintöön ja luonnonympäristöön ja erityisesti maisemaan.

Taina Máret Pieski
museonjohtaja

Juha-Pekka Joona
amanuenssi, arkeologinen kulttuuriperintö

KAIVOSLAIN (621/2011) MUKAINEN VAKUUS

Kaivoslain 10 luvun 107 §:n mukaan kullanhuuhdontaluvan haltijan on asetettava vakuus mahdollisen vahingon ja haitan korvaamista sekä jälkitoimenpiteiden suorittamista varten, jollei tätä ole pidettävä tarpeettomana toiminnan laatu ja laajuus, toiminta-alueen erityispiirteet, toimintaa varten annettavat lupamääräykset ja luvan hakijan vakavaraisuus huomioon ottaen.

Tukes on määrännyt lupapäätöksessään HL2018:0024 kullanhuuhdontaluvan vakuudeksi 2200 € suuruisen pankkitalletuksen. Talletus tulee tehdä pankkiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksi. Pankin tulee toimittaa kopiot avatusta vakuustilistä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (PL 66, 00521 Helsinki) sekä antaa sitoumus, jolla se luopuu kuittausoikeudesta kyseiseen tiliin. Tallennussopimukseen tulee merkitä kullanhuuhdontalupatunnus.

Maija Viikinen
ylitarkastaja

Kullanhuuhdontakorvaukset

Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdentalupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomaisen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava **viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.**

Maksettaessa kullanhuuhdentalupaan liittyvää maanomistajakorvausta (50 €/ha) Metsähallitukselle, maksetaan monikäyttömetsien alueilla ja luonnonsuojelualueilla sijaitsevat korvaukset erikseen joko Metsähallituksen Kiinteistökehityksen (monikäyttömetsät) tai Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien (luonnonsuojelu- ja erämaa-alueet) tileille.

Maksuohjeet

Metsähallitus Kiinteistökehitys: **FI83 5000 0120 1439 03**

Metsähallitus julkiset hallintotehtävät: **FI07 5000 0120 2512 92**

Maksun selitteeksi tulee laittaa **lupatunnus** (esim. HL2019:0000), **kunta ja lupa-alueen nimi**. Lisäksi maksusta tulee käydä ilmi mitä maksetaan eli:

- Kullanhuuhdontakorvaus

Useita eri lupa-alueita maksettaessa kaikki informaatio ja kaikkien alueiden lupatunnusten numerot on laitettava selitteeksi.

Puustokorvaukset maksetaan Metsähallitus Metsätalous Oy:lle. Korvauksista on sovittava Metsätalouden aluepäällikön kanssa.

Lisätiedot:

Metsähallitus / Pasi Molkoselkä: +35840 3523 127

<https://www.kaivannaiset.fi/kaivostoiminta/kullanhuuhdonta/>

Antti Leppänen

Kirsi Marja Ahola

ASIA: VASTAUS SELITYSPYYNTÖÖN

Hakija kiittää mahdollisuudesta lausua oman mielipiteensä annettuihin muistutuksiin.

Lapin Ely:

Muistutus sisältää asioita, joita hakija muutoinkin noudattaisi. Ely on muistutuksessaan huolissaan kullankaivuun yhteisvaikutuksista alueeseen. Jokaisella kaivajalla on velvollisuus huolehtia siitä, että kullanhuuhdontaluvassa määrätyt toimintatavoista pidetään kiinni. Hakija huolehtii asiasta omalta osaltaan.

Ely ottaa lausunnossaan kantaa rakentamiseen. Hakija katsoo, että rakentaminen niissä määrin kuin hakemuksessa on ilmoitettu, on välttämätöntä. Kullankaivuun on märkää ja kuraista puuhaa, eikä pohjoisen ilmanalakaan aina ole pelkkää aurinkoa. Työtään tekevän kaivajan on välttämätöntä saada alueelle rakennus, jossa vaatteet voi kuivattaa ja itsensä päivän työpölyistä puhdistaa. Hakemuksessa haetut rakennelmat ovat joko kevytrakenteisia tai pyörillä olevia ja siten helposti purettavissa/ siirrettävissä valtauksen päättymisen yhteydessä.

Inarin kunta

Hakijalla ei ole huomauttamista Inarin kunnan lausunnosta.

Metsähallitus

Metsähallitus vaatii muistutuksessaan, että hankkeesta vastaavan on asianmukaisella tavalla arvioitava hankkeen vaikutukset Natura –alueen suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin, huomioiden myös yhteisvaikutukset muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa. Hakija pyytää kaivosviranomasta huomioidaan käsittelyssään, että Lapin ELY on ympäristöön liittyvissä asioissa vastuuviranomainen ja sen vuoksi erityisessä asemassa. ELY lausuu omassa

lausunnossaan julkisen intressin valvojan roolissaan yksiselitteisesti, että hakemuksen mukaiselle kullankaivutyölle ei kyseisellä paikalla ole estettä liittyen tietoihin luontotyypeistä, eläin- tai kasvilajeista, lintujen reviireistä yms. seikoista:

” ELY-keskus on lausunut aikaisemmasta koneellisen kullanhuuhdontalupahakemuksesta Naturen osalta seuraavasti: Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kullanhuuhdontatoiminta ei todennäköisesti heikennä Natura alueen luonnonarvoja eikä luonnonsuojelulain 65 1:n 1 ja 2 momentissa (LsL 1096/1996) tarkoitettua arviointi- ja lausuntomenettelyä siten tarvita. Koska hakemuksen kohteena olevan alueen kullanhuuhdonta tulee tapahtumaan jatkossa lapiokaivuna, ei luonnonsuojelulain 35 §:n (LsL 9/2023) mukaista arviointimenettelynä perusteltua vaatia.”

Metsähallitus on muistutuksessaan huolissaan Ivalojoen alueen kalakannoista ja kullankaivuun aiheuttamista kiintoainepäästöistä. Luken tutkijat toteavat raportissaan Ivalojoen vesistöalueen sivujokien poikastiheydet ovat hyviä, noin 14,6 poikasta aarilla. Saalistiedustelun mukaan jokien taimensaalissa ei ole tapahtunut suuria muutoksia tarkastelujakson aikana. Kahdenkymmenen vuoden sähkökoekalastusseuranta Inarijärven taimenjoissa on paljastanut poikastiheyksien olevan vakaampia ja runsaampia kuin aiemmin on arvioitu¹. Hakija toteaa, että jos kullankaivuu olisi aiheuttanut viimeisen 20 vuoden aikana muutoksia taimenkantoihin, niin se olisi näkynyt tutkijoiden tuloksissa.

Toki kullankaivuuta, ilmaston lämpenemistä, teollistumista yms. vastaavaa voidaan pitää uhkana tulevaisuudessa mutta on hyvä ymmärtää, että kullankaivuu on jo kymmeniä vuosia ollut monenlaisten säätelyiden ja ohjeiden alaista toimintaa. Pääsääntöisesti kullankaivajat näitä osin itse kehittämiään ympäristöä huomioivia menetelmiä käyttävät työssään. Hakijan käsityksen mukaan talviaikaisten lumien sulamiset ja niiden aiheuttamat tulvat tuottavat enemmän hie-noainesta vesistöihin kuin kullankaivajan toiminta suljettujen kiertovesialtaiden ja hyvin hoidettujen imeytyskenttien kanssa.

¹ Kytökorpi, M., Savikko, A., Korhonen, P.K. & Alioravainen, N. Inarijärven taimenen tila: muutokset lisääntymismenetyksessä ja jokisaaliissa 2000-luvulla. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 10/2025. Luonnonvarakeskus. Helsinki.

Metsähallitus toteaa lausunnossaan, että päätösten täytäntöönpanoa koskevien määräysten antamisen ei pitäisi muodostua pääsääntöiseksi instrumentiksi aloittaa luvan mukainen toiminta erämaa-alueella, vaan muutoksenhauille tulisi varata tosiasiallinen mahdollisuus ennen toiminnan aloittamista.

Täytäntöönpanon antaminen ei vaaranna hakijan mielestä tosiasialliselle mahdollisuudelle muutoksenhakuun. Kun huomioidaan, että alueella kaivetaan lapiolla ei kaivaja pysty aiheuttamaan muutoksenhakuprosessin aikana sellaisia muutoksia, että se tekisi valitukset aiheettomaksi.

Saamelaiskäräjät

Saamelaiskäräjät toteavat yhteislausunnossaan, että heillä ei ole resursseja ottaa kantaa hallinnon kapasiteetti vajeesta johtuen. Hakija haluaa huomauttaa, että kullankaivajien hallintokapasiteetti on aina yhden henkilön toimintakyvystä ja taloudellisesta tasapainosta koostuva eikä se kenenkään kaivajan kohdalla ole yhdenvertainen Saaamelaiskäräjien yli 10 miljoonaa koostuvan budjetin koinen.

Hakija on kapasiteettivajeestaan huolimatta pyrkinyt parhaansa mukaan hake-
muksen yhteydessä ottamaan kantaa saamelaisten oikeuksiin ylläpitää kieltä ja kulttuuriaan.

Jokihelmisimpukat

Saamelaiskäräjien esitys edellyttää kaikkien kullankaivuun liittyvien lupaprosessien keskeyttämistä siihen saakka, kunnes Lapin jokien mahdolliset jokihelmisimpukan esiintymät on kattavasti selvitetty. Hakija pitää raakun suojelua tärkeänä, mutta esitetty toimenpide on suhteeton, lainsäädännöllisesti ongelmallinen ja vaikutuksiltaan kohtuuttoman laaja.

Nykyinen kullankaivutoiminta on luvanvaraista ja tarkasti valvottua. Luvat sisältävät jo:

- kiintoainekuormituksen rajoituksia
- vesistövaikutusten seurantaa (Lapin Kullankaivajain liitto ry:n vesistö-tarkkailu)
- kaivukauden aikarajoituksia (1.6-30.9 välisen ajan)

- velvoitteen ennallistaa kaivualueet kaivuiden päätyttyä

Näiden velvoitteiden noudattaminen vähentää merkittävästi ympäristövaikutuksia.

Kullankaivun lupaprosessien täydellinen keskeyttäminen koko Lapin alueella ei ole suhteellisuusperiaatteen mukaista. Raakun nykyiset ja historialliset esiintymät ovat keskittyneet tietyille valuma-alueille, kun taas suuri osa kullankaivu-alueista sijaitsee vesistöissä, joissa raakun esiintyminen on ekologisesti epätoennäköistä tai joista laji on hävinnyt jo kauan ennen nykyistä kaivutoimintaa². Kattava keskeytys kohdistuisi näin ollen myös alueisiin, joilla ei ole raakkuriskejä, eikä se edistäisi suojelutavoitteita tarkoituksenmukaisella tavalla.

Hallintolain 6 § edellyttää, että viranomaisen toimien tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään. Tämän periaatteen keskeisenä sisältönä on, että viranomaisen toimien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Toisin sanoen viranomaisen toimen on oltava asianmukainen, tarpeellinen ja oikein mitoitettu sen tavoitteen kannalta, johon kysymyksessä olevalla toimella pyritään. Koko toimialan keskeyttäminen ei täytä tätä vaatimusta, koska rajoitus kohdistuisi myös alueisiin, joilla raakun esiintyminen on epätoennäköistä. Oulasvirran³ raportin mukaan jokihelmisimpukan nykyaikaiset uhkatekijät ovat:

- Maa- ja metsätalous: ojitukset, auraukset, metsätiet, ajourat, ravinnekulkeumat
- Turvetuotanto
- Ympäristömyrkyt: valumat maaperästä ja vesistöistä, kaukokulkeuma ilmateitse
- Tie-, raide- ja muut rakennushankkeet
- Patorakenteet (vaikuttaessaan virtauksiin)
- Veden otto
- Porotalous

² Keltinkangas, Valtteri, 1977: Seitsemän tuntia erämaata.WSOY:n graafiset laitokset, Porvoo.

³ Oulasvirta, P. 2020: Jokihelmisimpukan nykytila ja lajin suojelemiseksi tarvittavat toimet Suomessa. Alleco Oy raportti n:o 3/2020.

- Raakkujen tallautuminen/ häiriintyminen kalastuksen, vene liikenteen tai muun vesialueen käytön seurauksena
- Ilmaston muutos

Jos saamelaiskäräjien vaatimukseen keskeyttää lupaprosessit suostutaan, tulee viranomaisten toimia niin myös edellä mainittujen raakkua mahdollisesti uhkaavien toimialojen kanssa samansuuntaisesti ja yhdenvertaisesti. Tällöin rajoitukset tulee kohdentaa myös poronhoitoon:

Ajoittain mitatut korkeahkot fosforin ja typen (etenkin ammoniumtyypen) pitoisuudet metsätalousalueiden ulkopuolella olevissa Lapin raakkujoissa viittaavat kuitenkin siihen, että porotaloudella voisi olla vesiä rehevöittävä vaikutus. Esimerkiksi UKK-puiston sisällä sijaitsevalla Kiertämäojalla sekä Kaldoavin erämaa-alueella sijaitsevalla Näätämöjoella on ajoittain mitattu suhteellisen korkeita fosforin, kokonaistypen ja ammoniakkityypen pitoisuuksia, vaikka näiden jokien valuma-alueella ei harjoiteta metsätaloutta tai muuta vesistöjä kuormittavaa toimintaa (Aspholm ym. 2015). Poroja 46 ruokitaan talvella usein jään päällä tai muuten vesistöjen läheisyydessä, joka aiheuttaa ravinnekulkeumia vesistöihin (Kuva 22). Porot myös kuopivat maaperää, mikä lisää huuhtoumia vesistöihin. Nykytiedon valossa on kuitenkin mahdotonta arvioida kuinka suuren uhan porontalous aiheuttaa raakkuvesille⁴.

Perustuslain 18 § turvaa oikeuden harjoittaa elinkeinoa. Täydellinen keskeytys rajoittaisi laajasti elinkeinovapautta ilman tapauskohtaista harkintaa. Kallankaivu on Lapissa merkittävä osa alueen kulttuuriperintöä ja paikallistaloutta. Toiminta työllistää, tukee matkailua ja ylläpitää perinteisiä elinkeinoja. Täydellinen keskeytys aiheuttaisi huomattavia taloudellisia menetyksiä ei pelkästään kallankaivajille mutta myös muille alueen toimijoille, joiden tulonlähteet perustuvat esim. matkailuun. Elinkeinotoiminnan ja luonnonsuojelun yhteensovittaminen

⁴ Oulasvirta, P. 2020: Jokihelmisimpukan nykytila ja lajin suojelemiseksi tarvittavat toimet Suomessa. Alleco Oy raportti n:o 3/2020.

on mahdollista, ja se on myös lainsäädännön tavoite. Kaivoslaki edellyttää ympäristövaikutusten arviointia ja lupaehtojen asettamista riskiperusteisesti. Laki ei mahdollista toimialan yleistä keskeyttämistä ilman yksilöityä perustetta.

Ohessa vielä Lapin Kullankaivajain Liiton puheenjohtajana Antti Peroniuksen (fm, geologi, kullankaivaja) kannanotto raakkuihin:

Kirjoittajalla on n. 50 vuoden kokemus kultamailta

Saamelaiskäräjät väittävät, että Ivalojoen alueella ei olla tehty raakkututkimusta. Tämä ei pidä paikkaansa, vaan tutkimusta on tehty ja sen nimenomainen tulos on ollut, että Ivalojoessa ei ole raakkuja, eikä todennäköisesti ole koskaan ollutkaan.

Alueella on kaivettu kultaa 150 vuoden ajan, eikä raakkuihin tai jälkiin raakuista (ts raakun kuoriin) olla törmätty. Kullankaivajat ovat käsitelleet valtavan määrän jokisoraa, eikä alueelta ole löytynyt raakkuja tai raakun kuoren kappaleita. Raakkupitoisilla alueilla [REDACTED] vesistöissä, joilla myös on harjoitettu ja harjoitetaan kullankaivua, on raakun kuoren kappaleita jokaisessa lapiollisessa näkyvissä.

Jos väitetty esiintymä on ylipäättään todellinen ja luonnollisesti syntynyt - sitä ei ole viety lajirekisteriin, eikä sitä ole Lapin ELY tai mikään muukaan viranomainen vahvistanut (vaikka julkisissa tiedoissa on näin väitetty) - sen olemassaolo on todiste siitä, että kullankaivu ei haittaa raakkujen elämää.

Julkisuudessa spekuloidaan, että esiintymä on suojeluväen tekemä siirtoistutus. Esiintymä on löydetty [REDACTED] missä on Ivalon alueen ainoat kaupalliset hakkuut. Epäilemättä siihen tehdään geenitutkimus, joissa voidaan todentaa, onko se oma kantansa vai jotakin naapurikantaa, kuten hyvin runsasta [REDACTED].

Joka tapauksessa raakku ei voi levitä luonnollisesti Palsiojaan saman ymnousuesteen takia, kuin ei taimenkaan voi nousta Palsiojaan, eikä Hakijan hanke näin ollen voi vaikuttaa hypoteettisenkään raakkuesiintymän olosuhteisiin.

Saamelaiskäräjät eivät lausunnossaan tunnista raakun todellisia uhkia.

Alan kirjallisuudessa todetaan porotalouteen liittyvän ruokinnan olevan metsätalouteen rinnastettava ongelma. Ruokinta rehevöittää vesistöjä, eivät ne enää sovi raakun elinalueiksi. Nyt kyseessä olevalla Paatsojen vesistöalueella on jään päälle tehtävästä talviruokinnasta keskusteltu kriittisesti vuosikausia ja Paatsjoen paliskunnan talviruokintaa ovat poliisitkin käsitelleet. Porotaloushan ei ole vuosikymmeniin perustunut luonnonlaitumiin, vaan aivan täysin talviruokintaan

Antti Leppänen ja Kirsi Marja Ahola

Karstulassa 11.2.2026